

UZASADNIENIE

W piśmie z dnia 24 października 2013 roku powód wniósł powództwo przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w Ł. oraz przeciwko Skarbowi Państwa – Naczelnikowi Urzędu Skarbowego w Ł., wnosząc o wydanie na jego rzecz zorganizowanej części przedsiębiorstwa (...) S.A oraz o zasądzenie kwoty 7 000.000 zł tytułem naprawienia szkody majątkowej powstałej w wyniku uniemożliwienia korzystania przez powoda z nabytej części przedsiębiorstwa od dnia 16 czerwca 2005 roku wobec bezprawnego przejęcia zakupionego majątku i jego rozporządzenie bez podstawy prawnej z rażącym naruszeniem prawa własności powoda.

Na uzasadnienie żądania powód wskazał, iż w dniu 28 lutego 2005 roku nabył zorganizowaną część przedsiębiorstwa (...) S.A w Ł.. Nabyte mienie za kwotę 38.200,00 zł było obciążone zastawem skarbowym przez pozwanego Naczelnika Urzędu Skarbowego. W dniu 15 czerwca 2005 roku Naczelnik Urzędu Skarbowego odebrał własność powoda bez wskazania podstawy faktycznej i prawnej. W pozwie pokreślono, iż od dnia 15 czerwca 2005 roku powód nie realizuje celów gospodarczych, jakie wiązał z zakupem zorganizowanej części w/w przedsiębiorstwa. Powód zaznaczył także, że pozwany Skarb Państwa nie miał podstawy prawnej do rozporządzenia jego mieniem w postaci tytułu wykonawczego wydanego przeciwko powodowi, nie informował go o jakichkolwiek czynnościach egzekucyjnych prowadzonych w sprawie, sposobie i wysokości zapłaty za jego mienie w sytuacji określenia wartości i odpowiedzialności powoda do kwoty 38.200,00 zł. (pozew k.2-3, pismo precyzujące z dnia 26 listopada 2013 roku k.5)

Postanowieniem z dnia 4 grudnia 2013 roku Sąd zwolnił powoda od kosztów sądowych w całości. (postanowienie z dnia 4 grudnia 2013 roku k. 8)

Dniu 14 lutego 2014 roku wpłynęła do Sądu odpowiedź na pozew Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Ł., który wniósł o oddalenie powództwa. Pozwany wskazał, iż (...) S.A z siedzibą w Ł. jako płatnik składek w okresie prowadzenia działalności gospodarczej zobowiązana była na podstawie art.46 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, comiesięcznie opłacać składki z tytułu ubezpieczeń społecznych. Nie wywiązywanie się z tego obowiązku spowodowało powstanie zadłużenia, które zgodnie z art. 24 ust.2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych objęte było przymusowym dochodzeniem skierowanym do realizacji do Urzędu Skarbowego Ł.. Pozwany wskazał, iż wierzytelności ZUS z tytułu nieopłaconych składek w/w spółki zostały zabezpieczone zastawem ustawowym na ruchomościach w/w spółki wpisanym, na wniosek ZUS I Oddział w Ł., do rejestru zastawów skarbowych kolejno w dniu 7.02.2002 oraz w dniu 2.08.2004 roku

Pozwany wskazał także, iż pismem z dnia 25.10.2005 roku , wartość zajętych ruchomości zadłużonej spółki ustalono na kwotę 69.850,00 zł

W odpowiedzi na pozew ZUS wyjaśnił także, iż w drodze egzekucji administracyjnej prowadzonej przez Naczelnika Urzędu Skarbowego Ł. wszystkie obciążone ruchomości zostały sprzedane przez Urząd Skarbowy Ł. w licytacji, która odbyła się w dniach 5.10.2005 roku i 27.10.2005 roku oraz z wolnej ręki w dniach 23.11.2005 roku, 16.02.2006 roku, 10.05.2006 roku, 06.09.2006 roku za kwotę 48.776,70 zł, w tym 37.477,10 dotyczy obciążonych zastawem ruchomości, a cała kwota uzyskana ze sprzedaży organ egzekucyjny przeznaczył na częściowe pokrycie kosztów egzekucyjnych.

Ponadto pozwany zaznaczył, że już z treści umowy nabycia z dnia 28.02.2005 roku przez powoda zorganizowanej części przedsiębiorstwa (...) S.A wynika, iż przedmiot sprzedaży objęty był zastawem ustawowym na rzecz ZUS z dnia 7.02.2002 roku oraz z dnia 2.08.2004 roku oraz zajęciem dokonany przez Naczelnika Urzędu Skarbowego Ł. do realizacji roszczeń ZUS w kwocie nie mniejszej niż od 1.741.352,26 zł i kosztów egzekucyjnych w kwocie 63.133,21 zł.

Pozwany podkreślił również, iż w dniu 1.03.2005 roku rozpoczęto likwidację w/w zadłużonej spółki a jej likwidatorem został powód.

Ponadto pozwany zaznaczył, iż decyzją (...) z dnia 24 czerwca 2005 roku (...) Oddział w Ł. uznał solidarną odpowiedzialność powoda za zobowiązania spółki do wartości przejętego majątku tj. 38.200,00, oraz że pismem z dnia 23 stycznia 2007 roku poinformował powoda o fakcie dokonania sprzedaży przedmiotowych ruchomości i przekazaniu uzyskanych środków na pokrycie kosztów egzekucyjnych.

Z ostrożności procesowej pozwany podniósł również zarzut przedawnienia roszczeń powoda. (odpowiedź na pozew k.31-34)

W dniu 17 lutego 2014 roku wpłynęła odpowiedź na pozew Skarbu Państwa reprezentowanego przez Naczelnika Urzędu Skarbowego Ł., w której także ten pozwany wniósł o oddalenie powództwa kwestionując roszczenia powoda zarówno co do zasady jak i wysokości. W uzasadnieniu podniesiono zarzut braku legitymacji czynnej po stronie powoda. Z ostrożności procesowej pozwany podniósł również zarzut przedawnienia roszczenia majątkowego.

Pozwany wskazał, iż od 2001 roku Naczelnik Urzędu Skarbowego Ł. jako organ egzekucyjny prowadzi, na wniosek wierzyciela - ZUS Oddział I w Ł., postępowanie egzekucyjne wobec (...) S.A w Ł. na podstawie wystawionych przez w/w wierzyciela tytułów wykonawczych w związku z zaległościami w opłacie składek na ubezpieczenie społeczne przez w/w spółkę.

Pozwany wskazał, że w umowie sprzedaży zorganizowanej części przedsiębiorstwa z dnia 28 lutego 2005 roku jest zapis, z którego wprost wynika fakt obciążenia nabytych przez powoda ruchomości zastawem ustawowym ZUS Oddział I w Ł. oraz fakt wpisania ich do rejestru zastawów skarbowych, jak też informacja o zajęciu ruchomości przez Naczelnika Urzędu Skarbowego dla realizacji roszczeń ZUS w kwocie nie mniejszej niż od 1.741.352,26 zł i kosztów egzekucyjnych w kwocie 63.133,21 zł.

Ponadto pozwany podkreślił, iż na mocy decyzji ZUS Oddział I w Ł. z dnia 24 czerwca 2005 roku powód został uznany za odpowiedzialnego solidarnie za zobowiązania spółki (...) S.A w Ł. powstałe do dnia jej nabycia, do kwoty 38.200,00 zł., wynikające z nieopłacenia składek z tytułu świadczeń na ubezpieczenie społeczne do wartości przejętej zorganizowanej części przedsiębiorstwa tj. do w/w kwoty 38.200 zł.

Pozwany podał iż pierwsze licytacje ruchomości w ramach prowadzonego postępowania egzekucyjnego odbyły się w dniu 5 października 2005 roku, a cała uzyskana kwota została przeznaczona na częściowe pokrycie kosztów egzekucyjnych

Pozwany przyznał, iż w dniu 16 czerwca 2005 roku dokonał zajęcia i odebrania w/w ruchomości powoda obciążonych zastawem, które następnie zostały zbyte w drodze licytacji oraz z wolnej ręki.

W piśmie wskazano na przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych podkreślając, iż należności z tytułu składek są zabezpieczone ustawowym prawem zastawu na wszystkich będących własnością dłużnika rzeczach ruchomych oraz zbywalnych prawach majątkowych; do w/w zastawu stosuje się przepisy o zastawie skarbowym regulowanym w Ordynacji podatkowej; zaspokojenie z przedmiotu zastawu skarbowego następuje na podstawie wydanego podatnikowi administracyjnego tytułu wykonawczego także wtedy gdy właścicielem tego przedmiotu nie jest podatnik. (odpowiedź na pozew 307-313)

W piśmie z 2 kwietnia 2014 roku powód doprecyzował roszczenie wskazując, iż wydania określonego w pozwie przedmiotu domaga się na zasadzie solidarnej odpowiedzialności pozwanych, ponadto powód wyjaśnił iż zapłata kwoty 7.000.000 złotych również ma nastąpić solidarnie.

Na rozprawie z dnia 28 maja 2014 roku powód podniósł, iż w jego sprawie doszło do przywłaszczenia ruchomości w rozumieniu art. 276 kk będących jego własnością co skutkowało bezprawnością działania po stronie pozwanych, a prowadzone postępowanie egzekucyjne należy uznać za nieistniejące ze względu na brak tytułu wykonawczego wystawionego przeciwko powodowi jako dłużnikowi rzeczowemu i brak informowania powoda o postępowaniu

egzekucyjnym. Ponadto powód wskazał iż z mocy art. 170 kc zastaw, który obciążał nabyte przez powoda mienie wygasł z mocy prawa.(protokół rozprawy zapis dźwiękowy 00:1:53-00:26:01 k. 384)

Sąd, ustalił następujący stan faktyczny.

Spółka (...) S.A z siedzibą w Ł. zalegała z opłatą składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, fundusz pracy i fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na kwotę 688.125,75 zł.

Zadłużenie stwierdzone zostało decyzjami ZUS I Oddział w Ł., w tym po raz pierwszy decyzją Nr. (...) z dnia 11.01.2002 roku.

W związku z powstałym zadłużeniem Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., wnioskami, z dnia 28 stycznia 2002 roku skierowanymi do Urzędu Skarbowego w Ł., działając na podstawie art. 27 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 42 i art. 44 ustawy z dnia 29.08 1997 roku Ordynacja podatkowa, wniósł o wpis do rejestru zastawów skarbowych zastawu ustawowego na rzeczach ruchomych enumeratywnie wymienionych w w/w wnioskach, będących własnością (...) S.A w Ł.. Wpis został dokonany.(decyzja z dnia 11.01.2002 roku k. 40, wnioski k.42-81)

W związku z rosnącym zadłużeniem spółki (...) S.A. wobec ZUS I Oddział w Ł., które wraz z odsetkami na dzień 21.04.2004 roku wynosiło 110.115,20 zł (co zostało stwierdzone decyzją (...) z dnia 21 kwietnia 2004 roku sprostowaną decyzją nr (...) z dnia 8.06.2004 roku), Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. kolejnymi wnioskami z dnia 21 lipca 2004 roku skierowanymi do Urzędu Skarbowego w Ł. po raz drugi wniósł o wpis do rejestru zastawów skarbowych, zastawu ustawowego na kolejnych rzeczach ruchomych enumeratywnie wymienionych w w/w wnioskach, będących własnością (...) S.A w Ł.. Zastaw skarbowy został ustalony w dniu 02.08.2004 roku. (postanowienie z dnia 8.06.2004 roku k.120, decyzja z dnia 21.04.2004 roku k.122, wnioski k.124-144, pisma o ustanowieniu zastawu skarbowego k. 82-103)

Postanowieniem z dnia 18.11.2004 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Ł. wyraził zgodę na zwolnienie spod egzekucji majątku ruchomego zadłużonej w/w spółki, o co wnioskowała pismem z dnia 8.11.2004 roku, pod warunkiem opłacenia w pełnej wysokości do dnia 30. 11.2004 roku kosztów egzekucyjnych należnych Urzędowi Skarbowemu Ł. powstałych w wyniku podjętych czynności egzekucyjnych. Powyższa promesa została przedłużona pismem z dnia 02.02.2005 roku do dnia 15kwietnia 2005 roku.

Pismem z dnia 18.11.2004 roku poinformowano spółkę (...) S.A w Ł., że ZUS zwolni wpisane w dniach 7.02.2002 roku i 02.08.2004 roku do Rejestru Zastawów Skarbowych ruchomości pod warunkiem przekazania na konto ZUS w terminie 3 dni od dnia zawarcia umowy sprzedaży maszyn i urządzeń objętych w/w zastawem kwotę stanowiącą 100% ceny sprzedaży, nie mniej niż 38.200,00 zł po uprzednim opłaceniu kosztów egzekucyjnych należnych Urzędowi Skarbowemu Ł. związku z prowadzonym postępowaniem egzekucyjnym.

(pismo z dnia 18.11.2004 roku k. 304-305, pismo z dnia 2.02.2005 roku k.306)

W piśmie z dnia 12 lutego 2005 roku A. S. poinformował Urząd Skarbowy, iż w dniu 1 lutego 2005 roku zawarł z (...) S.A w Ł. umowę sprzedaży maszyn i urządzeń stanowiących mienie spółki, pod warunkiem wpłaty przez kupującego kwoty 38.200 zł na rzecz ZUS. Powód wniósł o podjęcie negocjacji, których skutkiem miał być umorzenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego z ruchomości w/w spółki. O wszczęcie negocjacji prowadzących do umorzenia postępowania egzekucyjnego powód wniósł również pismem z dnia 28 lutego 2005 roku.

(pismo z dnia 12.02.2005 roku k. 318, pismo z dnia 28.02.2005 roku k. 321.)

W dniu 28 lutego 2005 roku powód nabył zorganizowaną część przedsiębiorstwa (...) S.A w Ł. obejmująca maszyny i urządzenia za kwotę 38.200,00 zł. Z treści umowy, dokładnie z jej § 2 wynika, iż przedmiot sprzedaży objęty był zastawem ustawowym Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Ł. wpisanym do rejestru zastawów skarbowych oraz zajęciem dokonany przez Naczelnika Urzędu Skarbowego Ł. dla realizacji roszczenia w/w organu rentownego w

kwocie nie mniejszej od 1.741.352,26 zł i kosztów egzekucyjnych powstałych w wyniku dokonywanych czynności egzekucyjnych w kwocie 63.133,21 zł. Ponadto w § 3 w/w umowy strony ustaliły, iż cenę sprzedaży kupujący tj. powód w niniejszej sprawie, wpłaci bezpośrednio na konto wierzyciela (...) Oddział w Ł. (umowa z dnia 28.02.2005 roku k.299)

Postanowieniem z dnia 31 maja 2005 roku Naczelnik Urzędu Skarbowego Ł. określił wysokość niezapłaconych kosztów egzekucyjnych na kwotę 63.133,21 zł oraz ostatecznie postanowieniem z dnia 6 czerwca 2005 roku odmówił ich umorzenia.

(pismo z dnia 31 maja 2005 roku k. 328-330, pismo z dnia 6 czerwca 2005 roku 331)

W dniu 16 czerwca 2005 roku zajęte ruchomości należące na mocy umowy z dnia 28 lutego 2005 roku do powoda, zostały protokolarnie zajęte i odebrane oraz przewiezione do Składnicy Zajętych Ruchomości, ich odbiór został podpisany przez powoda jako likwidatora spółki. (protokół odbioru k.335-338)

Decyzją Nr. (...) z dnia 24 czerwca 2005 roku organ rentowy stwierdził, iż powód - jako nabywca zorganizowanej części przedsiębiorstwa odpowiada solidarnie ze spółką (...) całym swoim majątkiem za powstałe do dnia nabycia zobowiązania spółki związane z prowadzona działalnością gospodarczą, wynikające z nieopłacenia składek na ubezpieczenie społeczne do wartości przejętej zorganizowanej części przedsiębiorstwa tj. do kwoty 38.200,00 zł. W dniu 9 sierpnia 2005 roku do organu rentownego wpłynęło odwołanie powoda od w/w decyzji.

Postanowieniem z dnia 22 lutego 2007 roku Sąd Okręgowy umorzył postępowanie w sprawie w/w odwołania. (decyzja nr. (...) z dnia 24 czerwca 2005 roku k. 297, odwołanie k. 295, postanowienie Sądu Okręgowego k.279)

W dniu 1 lipca 2005 roku do ZUS I Oddział w Ł. wpłynęło pismo powoda z dnia 08.06.2005 roku, które miało stanowić umowę między A. S. jako likwidatorem spółki (...) S.A w Ł. i A. S. jako nabywcą części przedsiębiorstwa o odstąpieniu od umowy sprzedaży z dnia 28 lutego 2005 roku.

Pismem z dnia 15 lipca 2005 roku ZUS w Ł. poinformował A. S., iż nie uznaje odstąpienia za skuteczne. (pismo z dnia 08.06.05 k.301, pismo z dnia 15.07.2005 roku k.302)

Wartość zajętych przez Komornika Skarbowego ruchomości (maszyn i urządzeń szwalniczych) zadłużonej Spółki biegły skarbowy ustalił na kwotę 69.850 zł. Pierwsze licytacje ruchomości w ramach prowadzonego postępowania egzekucyjnego odbyły się w dniu 5 października 2005 roku, po wcześniejszym podaniu przez Naczelnika Urzędu Skarbowego do publicznej wiadomości informacji o planowanych licytacjach. Część ruchomości została sprzedana w późniejszym czasie z wolnej ręki, ze względu na zaistnienie przesłanek przewidzianych w art. 108 §1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. (pismo z dnia 21 października 2005 r k.189, protokół licytacyjnej sprzedaży ruchomości k.190-191, zawiadomienie o sprzedaży z wolnej reki z dnia 24 sierpnia 2006 roku, obwieszczenie o licytacji z dnia 03.07.2006 roku k.345)

W związku z powyższym ZUS Oddział I w Ł. skierował do Urzędu Skarbowego pisma z dnia 5.12.2005, 29.12.2005, 06.07.2006, 27.10.2006 i 30.11.2006 roku o wykreślenie wszystkich zastawów skarbowych. Zastawy zostały wykreślone. (wnioski o wykreślenie zastawu ustawowego z rejestru zastawów skarbowych.k-146-188)

Pismem z dnia 17.01.2007 roku powód zwrócił się do ZUS w Ł. w związku z zawartą w dniu 28 lutego 2005 roku umową kupna sprzedaży, o wydanie na jego rzecz do korzystania i władania nabytego na mocy w/w umowy majątku ruchomego. ZUS w Ł. w odpowiedzi pismem z dnia 23 stycznia 2007 roku poinformował powoda, iż przejęte przez niego ruchomości obciążone były zastawem skarbowym ustanowionym w celu zabezpieczenia wierzytelności ZUS oraz zajęte przez Naczelnika Urzędu Skarbowego Ł.. ZUS wskazał, iż nie jest dysponentem przedmiotowych ruchomości, a organ egzekucyjny w drodze postępowania egzekucyjnego w administracji dokonał sprzedaży przedmiotowych ruchomości, a uzyskana kwota została przekazana na częściowe pokrycie kosztów egzekucyjnych.

Także Naczelnik Urzędu Skarbowego informował powoda, że organ egzekucyjny nie był w posiadaniu postanowienia wierzyciela o zwolnieniu spod egzekucji majątku należącego do (...) S.A w Ł., a zatem przekazanie do sprzedaży zajętych w prowadzonym postępowaniu egzekucyjnym i wpisanych do rejestru Zastawów ruchomości było uzasadnione jako kolejny etap prowadzonego postępowania egzekucyjnego celu zaspokojenia wierzytelności (...) Oddział w Ł.. (postanowienie z dnia 14.02.2007 roku k. 346, pismo z dnia 17.01.2007 roku k.286, pismo ZUS z dnia 23stycznia 2007 roku k.287, pismo z dnia 13.03.2007 roku k. 352)

Powyzszy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie załączonych do sprawy dokumentów. Dokumenty stanowiące materiał dowodowy w przedmiotowej sprawie nie budzą wątpliwości Sądu, ponadto żadna ze stron nie kwestionowała ich wiarygodności. Spór miał jedynie charakter prawny. Jako zbędne dla rozstrzygnięcia Sąd ocenił dowody, o jakich przeprowadzenie wnioskował powód, a to dowód z zeznań Naczelnika Urzędu Skarbowego co do przebiegu postępowania administracyjnego jak też z opinii biegłego na okoliczność wartości przedsięwzięcia. Z tego samego powodu nie było potrzebne przesłuchanie stron.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Powództwo jest bezzasadne.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż zgodnie z art.66 ustawy z dnia 13 października o systemie ubezpieczeń społecznych Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest państwową jednostką organizacyjną posiadającą osobowość prawną. Osoba ta działa przez swoje jednostki –Oddziały. Stąd też ZUS nie występuje w sprawie jako statio fisci Skarbu Państwa.

Odnosząc się merytorycznie do żądania powoda, Sąd podziela argumentację pozwanych. Znajduje ona potwierdzenie w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 roku w sprawie o sygnaturze IIICZP20/10, w której sformułowano tezę o zaspokojeniu z przedmiotu zastawu skarbowego na podstawie wydanego przeciwko podatnikowi administracyjnego tytułu wykonawczego także wtedy, gdy właścicielem przedmiotu nie jest podatnik. W uchwale wskazuje się, iż art. 41 § 1 Ordynacji podatkowej – stosowany odpowiednio w myśl § 3 również do należności przypadających od płatników lub inkasentów, następców prawnych oraz osób trzecich odpowiadających za zaległości podatkowe - Skarbowi Państwa i jednostkom samorządu terytorialnego z tytułu zobowiązań powstałych w sposób przewidziany w art. 21 § 1 pkt 2, a także z tytułu zaległości podatkowych stanowiących ich dochód oraz odsetek za zwłokę od tych zaległości, przysługuje zastaw skarbowy - z zastrzeżeniem § 2 - na wszystkich będących własnością podatnika oraz stanowiących współwłasność łączną podatnika i jego małżonka rzeczach ruchomych oraz zbywalnych prawach majątkowych, jeżeli wartość poszczególnych rzeczy lub praw wynosi w dniu ustanowienia zastawu co najmniej kwotę określoną w obwieszczeniu ogłoszonym na podstawie art. 119 § 2 Ord.pod. Zastaw ten jest, co sugeruje już jego nazwa, skuteczny - stosownie do art. 42 § 3 Ord.pod. - tak jak unormowane w art. 306-335 k.c. prawo o odpowiadającej mu nazwie, wobec każdorazowego właściciela przedmiotu zastawu, a ściślej, wobec każdorazowego uprawnionego, któremu przysługuje prawo będące przedmiotem zastawu, z pierwszeństwem przed prawami jego wierzycieli osobistych. Do powstania tego zastawu konieczny jest wpis do rejestru zastawów skarbowych, zastaw ten bowiem powstaje z dniem dokonania wpisu do rejestru zastawów skarbowych (art. 42 § 1 Ord.pod.).

Jak wynika z art. 41 § 1 Ord.pod., co potwierdza także art. 42a § 1 Ord.pod., zastaw skarbowy może powstać tylko na rzeczach ruchomych lub zbywalnych prawach majątkowych osoby zobowiązanej do spełnienia świadczenia podatkowego, stanowiących co najmniej przedmiot jej wspólności majątkowej małżeńskiej. Możliwość obciążenia zastawem skarbowym tylko ruchomości i praw majątkowych osoby zobowiązanej do świadczenia podatkowego łączy się ściśle z funkcją zabezpieczającą ustanowienia zastawu skarbowego. Funkcja ta przejawia się w tym, że z przedmiotów wchodzących w skład majątku zobowiązanego, którym ponosi on odpowiedzialność osobistą za swoje zobowiązania o charakterze podatkowym, wierzyciel podatkowy po obciążeniu tych przedmiotów zastawem skarbowym dzięki skuteczności tego zastawu wobec każdorazowego ich właściciela może się zaspokoić, choćby przedmioty te już wyszły z majątku zobowiązanego.

Według art. 42 § 7 Ord.pod., dodanego z mocą od dnia 1 stycznia 2003 r., zaspokojenie z przedmiotu zastawu skarbowego następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Przepis ten nie rozróżnia jednak przypadku, w którym właścicielem przedmiotu zastawu skarbowego jest osoba zobowiązana do spełnienia świadczenia podatkowego, oraz przypadku, w którym właścicielem przedmiotu zastawu skarbowego jest osoba nie zobowiązana do spełnienia świadczenia podatkowego, należy zatem przyjąć, że dotyczy obu tych przypadków. Jego praktyczne znaczenie ujawnia się przede wszystkim w odniesieniu do drugiego przypadku, ponieważ w pierwszym zaspokojenie z przedmiotu zastawu skarbowego może nastąpić już na zasadach ogólnych ze względu na przynależność tego przedmiotu do majątku zobowiązanego, którym ponosi on odpowiedzialność osobistą za swoje zobowiązania o charakterze podatkowym, nie ulega zaś wątpliwości, że w tym zakresie właściwa jest egzekucja administracyjna. Zgodnie z zasadą, że w egzekucji administracyjnej realizowane są administracyjne tytuły wykonawcze (tak też uchwała Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2009 r., III CZP 44/09, OSNC 2010, nr 2, poz. 27), podstawą zaspokojenia z przedmiotu zastawu skarbowego w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym powinien być administracyjny tytuł wykonawczy (art. 2 § 1 pkt 1 i art. 3 § 1 u.p.e.a.).

Gdy właścicielem przedmiotu zastawu skarbowego jest podatnik, zaspokojenie z tego przedmiotu następuje niewątpliwie na podstawie administracyjnego tytułu wykonawczego wydanego przeciwko podatnikowi (art. 27 § 1 pkt 2 u.p.e.a.). Administracyjny tytuł wykonawczy wydany przeciwko podatnikowi uzasadnia jednak prowadzenie egzekucji administracyjnej w celu zaspokojenia się z przedmiotu zastawu skarbowego także wtedy, gdy właścicielem tego przedmiotu jest inna osoba niż podatnik. Niedopuszczalność prowadzenia egzekucji administracyjnej z przedmiotu zastawu skarbowego na podstawie administracyjnego tytułu wykonawczego wydanego przeciwko podatnikowi w przypadku, gdy nie jest on właścicielem tego przedmiotu, przy jednoczesnej niemożności wydania administracyjnego tytułu wykonawczego przeciwko osobie będącej właścicielem tego przedmiotu, oznaczałaby, że interwencja ustawodawcy polegająca na dodaniu do art. 42 Ord.pod. przepisu § 7, stanowiącego, iż zaspokojenie z przedmiotu zastawu skarbowego następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, uczyniłaby zastaw skarbowy w praktycznie doniosłym zakresie instytucją martwą. Wniosek o niedopuszczalności prowadzenia egzekucji administracyjnej z przedmiotu zastawu skarbowego na podstawie administracyjnego tytułu wykonawczego wydanego przeciwko podatnikowi w przypadku, gdy nie jest on właścicielem tego przedmiotu, nie ma jednak uzasadnionych podstaw.

Przedmiot zastawu skarbowego należy traktować jako zajęty w rozumieniu przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Zgodnie z art. 98 § 1 i 2 u.p.e.a., do zajęcia ruchomości dochodzi przez wpisanie jej do protokołu zajęcia, którego odpis doręcza się zobowiązanemu. Jeżeli chodzi o zastaw skarbowy, wymaganiem tym odpowiada wpis zastawu skarbowego do rejestru zastawów skarbowych, który zawiera dane identyfikujące przedmiot zastawu (§ 1 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2002 r. w sprawie rejestru zastawów skarbowych oraz Centralnego Rejestru Zastawów Skarbowych (Dz.U. Nr 240, poz. 2068 ze zm.), oraz przewidziane w art. 42 § 6 Ord.pod. zawiadomienie o dokonaniu wpisu do rejestru zastawów skarbowych.

Istota zastawu skarbowego polega na tym, iż jest on skuteczny wobec każdorazowego właściciela przedmiotu zastawu, ta zaś jego cecha narzuca rozwiązanie dopuszczające zaspokojenie z przedmiotu zastawu skarbowego na podstawie wydanego przeciwko podatnikowi administracyjnego tytułu wykonawczego także wtedy, gdy podatnik przestał być właścicielem tego przedmiotu. Sens ustanowienia zastawu skarbowego na przedmiotach należących do majątku podatnika w okolicznościach uzasadniających traktowanie ich jako rzeczy lub praw zajętych jest przecież taki, aby zmiany właściciela tych przedmiotów nie stanowiły przeszkody do zaspokojenia się z nich przez wierzyciela podatkowego.

Do tego rozwiązania dostosowana jest określona w art. 27 § 1 u.p.e.a. treść tytułu wykonawczego. Zgodnie z tym przepisem, tytuł wykonawczy, obok oznaczenia wierzyciela i zobowiązanego, zawiera m.in. wskazanie zabezpieczenia należności pieniężnej przez ustanowienie zastawu skarbowego. Z wystawionego przeciwko podatnikowi tytułu wykonawczego dotyczącego zobowiązania zabezpieczonego zastawem skarbowym wynika więc, że zobowiązanie to może być zaspokojone także z przedmiotu obciążonego zastawem bez względu na to, czyją jest własnością.

Jednocześnie zapewniona jest odpowiednia ochrona interesów właściciela przedmiotu zastawu skarbowego nie będącego podatnikiem; nabywca określonych rzeczy lub praw, na których może być ustanowiony zastaw skarbowy, ma dzięki uregulowaniu zawartemu w art. 46 Ord.pod. możliwość dowiedzenia się, czy do takiego ich obciążenia doszło. Poza tym osoba, która uważa się za właściciela rzeczy lub podmiot innych praw, do których skierowano egzekucję z tytułu obciążenia zastawem skarbowym, kwestionująca to obciążenie, może wystąpić z żądaniem ich wyłączenia spod egzekucji w postępowaniu administracyjnym (art. 38 i 40 § 1 u.p.e.a.), a w razie nieuwzględnienia tego żądania, wytoczyć powództwo przed sąd według przepisów kodeksu postępowania cywilnego o ich zwolnienie spod egzekucji (art. 40 § 2 u.p.e.a.).

Jak wskazano wyżej Zastaw Skarbowy regulują przepisy zawarte w art.41-46 Ordynacji podatkowej , dotyczącym zabezpieczenia wykonania zobowiązań podatkowych. Regulacja ta ma odpowiednie zastosowanie także do zastawu, o którym mowa w art.27 ust 1 w związku art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych w brzmieniu obowiązującym od 01 lipca 2004 roku. Należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne są zabezpieczone ustawowym prawem zastawu na wszystkich będących własnością dłużnika rzeczach ruchomych oraz zbywalnych prawach majątkowych.

Powód, wywodzi swoje roszczenia z bezprawności działania po stronie pozwanych, argumentując ją faktem braku wystawienia przeciwko niemu jako dłużnikowi rzeczowemu tytułu wykonawczego, podkreślając tym samym, iż egzekucja z ruchomości stanowiących jego własność, prowadzona była, na podstawie tytułów wykonawczych wystawionych wyłącznie przeciwko zadłużonej spółce (...) S.A. w Ł..

Odnosząc się do powyższego, zestawiając argumenty powoda z przedstawionymi przepisami i linią orzecniczą reprezentowaną w uchwale SN z dnia 7 maja 2010 roku III CZP 20/10 Sąd uznał stanowisko powoda będące postawą dochodzonych pozwem roszczeń za bezzasadne. Nie było podstaw do wystawienia kolejnego tytułu wykonawczego wobec nowego właściciela spornych ruchomości. Po wtóre powód od samego początku wiedział o zajęciu nabywanych ruchomości i obciążeniu ich zastawem skarbowym. Nie jest też prawdą, że nie był informowany o przebiegu postępowania i stanie sprawy. Przeczy temu znajdująca się w aktach korespondencja.

Za nietrafny w przedmiotowej sprawie należy uznać powołany przez powoda argument oparty na treści przepisu art. 170 k.c . Dyspozycja tego przepisu nie mogła znaleźć zastosowania w analizowanym przypadku bowiem w/w artykule stanowi konsekwencję skutków nabycia własności ruchomej od nieuprawnionego, wymaga dobrej wiary po stronie nabywcy a przepis ten nie może być kwalifikowany jako lex specialis w stosunku do przepisów regulujących instytucję zastawu skarbowego.

Przechodząc do analizy dwóch zgłoszonych przez powoda żądań – windykacyjnego i odszkodowawczego, Sąd stwierdza, co następuje:

Roszczenie windykacyjne jest niezasadne z tego chociażby względu, iż sorne ruchomości nie są w posiadaniu pozwanych. Jak bowiem ustalono, i co nie jest w sprawie sporne, zostały one sprzedane w toku egzekucji na licytacji i z wolnej ręki. Pomijając zatem nawet kwestię prawidłowości postępowania pozwanych, nie są oni z pewnością, w świetle przepisu art. 222 § 1 k.c., biernie legitymowani.

Także roszczenie odszkodowawcze jest niezasadne. Powód dochodzi naprawienia szkody polegającej na uniemożliwieniu mu prowadzenia działalności wytwórczej bazującej na maszynach zajętych i zbytych w postępowaniu administracyjnym nie negując jednocześnie faktu, że były one przedmiotem zajęcia i zastawu skarbowego. Kwestia uprawnienia do zaspokojenia się z tych przedmiotów została przedstawiona powyżej. Powód podnosi jednak także, że ruchomości mogły być nieoszacowane, co miało wpływ na jego sytuację. Otóż istotnie wyższa wycena mogłaby mieć wpływ na sytuację powoda jako dłużnika solidarnego, odpowiadającego za zobowiązania przedsiębiorstwa, którego zorganizowaną część nabył. Wyższa kwota uzyskana z egzekucji pomniejszyłaby bowiem dług w większym zakresie. Okoliczność ta nie wpłynęłaby jednak w żaden sposób na sytuację powoda jako osoby zamierzającej prowadzić za pomocą zajętych maszyn produkcję. Taka czy inna wartość nie przekłada się jednak na fakt, że maszyny te w toku

egzekucji wyjść musiały spod władztwa powoda. Wreszcie w sprawie pojawił się problem odstąpienia przez powoda od umowy nabycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa. Gdyby jednak tak było, powód pozbawiony byłby w ogóle legitymacji czynnej, którą wywodzi z faktu zawarcia umowy sprzedaży.

O kosztach procesu Sąd orzekł kierując się zasadą odpowiedzialności za jego wynik (art. 98 k.p.c.), ale stosując także przepis art. 102 k.p.c..

Przegrywający sprawę powód winien zwrócić pozwany wszelkie poniesione przez nich koszty celowe do obrony. Przy wartości przedmiotu sporu 9 mln złotych, wynagrodzenie pełnomocników pozwanych wynosić może od 7.200 do 43.200 zł (sześciokrotność stawki minimalnej). Uwzględniając sytuację materialną powoda, fakt, że został całkowicie zwolniony od kosztów sądowych, ale także i przedmiot postępowania, w którym powód występował bez fachowego pełnomocnika, Sąd zasądził na rzecz pozwanych kwoty po 1.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. W pozostałej części powód nie został obciążony kosztami pozwanych.